

การวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี

ประชากรในการวิจัยมี 2 กลุ่มได้แก่ ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา คือ พระภิกษุสามเณรผู้ทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าตามหลักพระพุทธศาสนา จำนวน 140 รูป และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ พระภิกษุผู้ช่วยเจ้าอาวาส ผู้เชี่ยวชาญการแสดงธรรม พระผู้ประสานงาน ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย และอุบาสก-อุบาสิกาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 173 คน ซึ่งทำการศึกษา จำนวน 190 คน

กรอบแนวคิดการวิจัยที่ใช้พัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมมี 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงธรรม หลักและวิธีการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม ตามหลักวิชาการเทศนา โดยทำตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพของศักยภาพในการแสดงธรรม 2) การแสวงหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม 3) การพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมตามแนวทางที่แสวงหาไว้

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพของศักยภาพในการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร

1.1 พระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ร้อยละ 56.0 ไม่เคยทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรม แต่ถ้ามีโอกาสและความพร้อมก็มีสนใจและต้องการที่จะทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรมเช่นกัน และถ้าเคยทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรมส่วนใหญ่แสดงธรรมในวันธรรมมัสสวนะ (วันพระ) ภายในบริเวณวัดพระพุทธบาท ส่วนอุบาสก-อุบาสิกา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.3 เคยฟังการแสดงธรรมจากพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท แต่ถ้าไม่เคยฟังก็มีความสนใจและต้องการฟังการแสดงธรรมจากพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ซึ่งสถานที่ที่ฟังธรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นในวันธรรมมัสสวนะ (วันพระ) ภายในบริเวณวัดพระพุทธบาท

1.2 พระภิกษุสามเณรประเมินศักยภาพการแสดงธรรมของตนเองว่า เมื่อทำหน้าที่เป็นผู้แสดงธรรมได้มีปฏิบัติตนอยู่ในระดับมากอันได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อนแสดงธรรม

เสมอ ทั้งกาย วาจา ใจ และความรู้ ปฏิบัติตามมารยาทในการแสดงธรรมทั้งก่อน ขณะ และหลัง อย่างเคร่งครัด และใช้วิธีการแสดงธรรมโดยไม่อ่านจากคัมภีร์ ส่วนอุบาสก-อุบาสิกา ประเมิน ศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาทว่า มีการแสดงให้เห็นว่าได้มีการ กำหนดและเตรียมเนื้อเรื่องที่จะแสดงธรรมไว้ก่อนล่วงหน้า มีมารยาทในการแสดงธรรมสำรวม เรียบร้อยตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการแสดงธรรม และมีการเตรียมความพร้อมทั้งกาย วาจา ใจ และ ความรู้เป็นอย่างดี

1.3 พระภิกษุสามเณรมีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการแสดงธรรม หลัก และวิธีการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรม คือ ขาดการฝึกอบรมตามหลักการตลอดจนเทคนิควิธีในการแสดงธรรมที่ถูกต้องและต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนอุบาสก-อุบาสิกาส่วนใหญ่เห็นว่า ขาดการ ประเมินผลในการเผยแพร่ธรรมเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและสังคมปัจจุบัน โดย พระภิกษุสามเณร และอุบาสก-อุบาสิกา มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับประเด็นที่มีความต้องการ ให้มีการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรมากที่สุด คือ หลักและวิธีการ แสดงธรรม โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรมีโอกาสแสดงธรรมอย่างทั่วถึง

2. ตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร คือ โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี และโครงการทดลองแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณรวัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร จังหวัด สระบุรี

3. ผลการพัฒนาศักยภาพการแสดงธรรมของพระภิกษุสามเณร

3.1 พระภิกษุสามเณรที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดง ธรรม หลักและวิธีการแสดงธรรม และจรรยาบรรณผู้แสดงธรรม หลังการฝึกอบรมร้อยละ 82.5 ซึ่งสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 พระภิกษุสามเณรมีเจตคติต่อโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา ศักยภาพ การแสดงธรรมอยู่ในระดับมาก

3.3 พระภิกษุสามเณร และอุบาสก-อุบาสิกาที่รับฟังการแสดงธรรมของพระภิกษุ สามเณรวัดพระพุทธบาทในโครงการทดลองแสดงธรรม ประเมินศักยภาพการแสดงธรรมของ พระภิกษุสามเณรว่ามีศักยภาพในการแสดงธรรมโดยภาพรวมในระดับมาก

The purpose of the research and development was to develop the monk's and novices' ability to preach, the Phrabuddhabat Rachwarawihanra temple in Saraburi.

The population was divided into 2 groups: 140 monks and novices who delivered the Buddha's teaching following Buddhism principles, and 173 monks who were the abbot's assistants or the experts for delivering sermon, monks as the coordinators or the research experts, as well as the Buddhist laymen and laywomen. The total of population was 190.

The research framework, used for these development, contained 3 aspects: the preached knowledge and comprehension, preached principles and methods and the preacher ethics following the sermon matter. Three processes of this research and development were 1) to study the state of the ability to preach 2) to find the ways of the development for the ability to preach 3) to develop the ability to preach following the found ways.

The results were as follows:

1. the state of the monk's and novices' ability to preach

- 1.1 the Monks and novices (56%) had never been the preachers. If they had opportunity and readiness they wanted to be. However, someone had ever delivered sermon especially on the Buddhist Sabbath day at this temple. Most of Buddhist laymen and laywomen (92.3%) had ever listened to the Dhamma preached by monks and novices from the Phrabuddhabat Rachwarawihanra temple. For someone never done, they were interested to do. Most of places for delivering sermon on the Buddhist Sabbath day was within the area of Phrabuddhabat Rachwarawihanra temple.

1.2 when the Monks and novices evaluated themselves, it showed that while they were the preachers, they had to prepare themselves abundantly. Especially, the aspects were the preparation of their physical, verbal, mind features and knowledge before preaching and the action according to the preached manner all the time i.e. pre-, while- and post-deliver, finally, the use of the preached method without reading Tripitaka. For the Buddhist laymen and laywomen they evaluated that the monks and novices specified and prepared the content before doing. Moreover, they had the good and respectable manners from the beginning to the end of sermon and the readiness for the physical, verbal, mind features and knowledge.

1.3 in the whole picture, the monks and novices misunderstood the preaching, principles and methods and the preacher ethics. These were ranked at the high level. The major problem was the lack of training and techniques correctly and continuously by the experts. However, most of laymen and laywomen agreed that one of problems was the lack of evaluation of Dhamma broadcast in order to improve it suitably with local and society. According to the most needed point, both two groups wanted the development of the principles and methods by setting the activities supporting the every monk's and novices' preaching.

2. both of two groups specified projects to be the guideline for developing together. The projects were "The workshop for the development of the monk's and novices' ability to preach, the Phrabuddhabat Rachwarawihanra temple in Saraburi" and "The real preaching practice of the monks and novices, the Phrabuddhabat Rachwarawihanra temple in Saraburi".

3. the results of the development of the monks' and novices' ability to preach

3.1 the trained monks and novices had more understanding about the preaching, principles and methods and the preacher ethics which was calculated as 82.5 percentages. It was higher than before training significantly at the 0.05 level.

3.2 the monks' and novices' attitudes on "The workshop for the development of the monks' and novices' ability to preach" were good.

3.3 after the monks, novices, laymen and laywomen listened to sermon from the monks and novices participating the project named "The real preaching practice of the monks and novices, the Phrabuddhabat Rachwarawihanra temple in Saraburi", the first evaluated that in the overall view, the second's preached ability was ranked at the high level.